

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Кафедра сценічного мистецтва і культури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету культури і креативних індустрій

Трива ТРУСОВА

«26» грудня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	Українська державність: історія і сучасність
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Спеціальність	В11 Філологія (за спеціалізаціями)
Спеціалізація	В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Освітня програма	Англійська мова: переклад у діловій комунікації
Факультет культури і креативних індустрій	

РОЗРОБЛЕНО: Київський національний університет технологій та дизайну

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

БЕРКОВСЬКИЙ Владислав Георгійович, кандидат історичних наук, doktor nauk humanistycznych, доцент кафедри сценічного мистецтва і культури

Схвалено Вченою радою факультету культури і креативних індустрій
від «26» грудня 2025 року, протокол № 4

Схвалено науково-методичною радою факультету культури і креативних індустрій
від «26» грудня 2025 року, протокол № 4

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри сценічного мистецтва і культури
Протокол від «25» грудня 2025 року № 8

Завідувач кафедри сценічного мистецтва і культури Віра БУРНАЗОВА
«25» грудня 2025 р.

Погоджено:

Гарант ОП кафедри філології та перекладу Яна БОЙКО
«25» грудня 2025 р.

1 ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни	
	очна форма здобуття вищої освіти	заочна, дистанційна форма здобуття вищої освіти
Кількість годин / кредитів – 60/2	Обов'язкова	
Змістовий модуль – 1	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
	1-й	1-й
	Лекції	
	12 год.	2 год.
Загальна кількість тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 2 год. самостійної роботи – 3 год.	Практичні	
	12 год.	2 год.
	Самостійна робота	
	36 год.	56 год.
	Вид підсумкового контролю: залік (семестр 1-й).	

2 АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Українська державність: історія і сучасність.

Мета дисципліни полягає у вивченні закономірностей виникнення і розвитку української державності, витоків та формування найсуттєвіших політичних інститутів; закономірностей розвитку держави та права, вироблення правильних оцінок державно-правових явищ, виховання політичної та правової культури, поваги до прав і свобод громадян, розвиток патріотичних та морально-етичних переконань, формування загального культурологічного світогляду та мислення, що сприятимуть підготовці конкурентоспроможних, соціально відповідальних двосторонніх англійсько-українських перекладачів в усній і письмовій діловій комунікації, які володіють загальними й фаховими (лінгвістичними і перекладацькими) компетентностями і здатні розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, а саме в діяльності, пов'язаній з аналізом, творенням, перекладом і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів ділового дискурсу для розв'язання професійних завдань у сфері ділової комунікації, що відповідає потребам сучасного ринку праці як в Україні, так і за її межами в умовах глобалізації і відкриває випускникам перспективи професійної реалізації у сфері міжкультурної комунікації та бізнесу.

Результати навчання:

знати: основні теоретичні положення, загальні закономірності історичного розвитку українського державотворення.

вміти: аналізувати та осмислювати здобутки національної та світової культури; визначати місце української культури у світовому культурному поступі; оцінювати внесок українців у здобутки культури народів світу; використовувати набуті знання для подальшої самоосвіти в

царині культури, в повсякденному житті та професійній діяльності; орієнтуватися в подіях культурного життя України та світу;

аналізувати історико-культурні процеси, події, факти, проблеми трансформації культури; застосовувати здобуті знання для аналізу різноманітних суспільних явищ та в ситуаціях світоглядного вибору; формувати свою громадянську позицію; вільно володіти понятійним та термінологічним апаратом, історичними джерелами та довідковими матеріалами з історії української та світової культури.

здатен продемонструвати: знання з історії вітчизняної та світової культури; здатність аналізувати сучасну культуротворчу ситуацію з можливим прогнозуванням подальшого перебігу подій.

володіти навичками: самостійного аналізу та оцінки особливостей соціально-культурного життя; осмислювати власний життєвий досвід та свого суспільства; соціальної активності; етикою громадських взаємин; підбору літературних джерел; ведення аналітичного пошуку та узагальнення інформаційного блоку досліджень; складання рефератів та літературних оглядів; навичками оперування фаховою термінологією.

самостійно вирішувати: завдання аналізу історичних етапів та закономірностей розвитку української державності; проблеми оцінки подій і процесів державотворення в історичному та сучасному контексті; питання визначення місця України в європейському та світовому політичному просторі; ситуації світоглядного вибору й формування громадянської позиції; дослідницькі та аналітичні завдання з використанням історичних джерел і фахової термінології.

Програмні результати навчання відображаються у підготовці фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Як результат вивчення даної дисципліни дозволить сформувати у здобувача вищої освіти комплекс компетентностей.

Компетентності та програмні результати навчання:

ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
ЗК1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК5	Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК6	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК10	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК14	Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
ЗК15	Здатність захищати Батьківщину.
ПРН1	Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

- ПРН2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- ПРН3 Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.
- ПРН4 Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
- ПРН5 Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

Необхідні передумови: українська мова в діловому та академічному аспектах, українська та зарубіжна культура.

Види навчальних занять: лекція, практичне заняття, консультація

Методи навчання: словесний (фонетичний), пояснювально-демонстраційний, репродуктивний, дослідницький, метод проблемного викладання.

Методи контролю: усний (виступи на практичних заняттях, усне опитування), письмовий (контрольні роботи, наочні презентації, творчі есе), тестовий.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення: мультимедійний проектор, інтерактивна дошка, фліп-чарт

Форма підсумкового контролю: залік (семестр 1).

Засоби діагностики успішності навчання: питання для поточного і підсумкового контролю, комплект тестових завдань для підсумкового контролю.

Мова навчання: державна (українська).

3 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми лекції, практичного заняття	Кількість годин за формами здобуття вищої освіти:	
		очна	заочна, дистанційна
Змістовий модуль 1. Українська державність: історія і сучасність		60	
1	Тема: Держава: поняття, ознаки, функції.	9	9
	Лекція 1. Поняття і ознаки держави. Держава і державність. Основні теорії походження держави.	2	0,3
	Практичне заняття 1. Поняття і ознаки держави. Основні теорії походження держави.	2	0,3
	Самостійна робота. Основні теорії походження держави (міфологічна теорія, теологічна теорія, патріархальна теорія, патерналістична теорія Конфуція, природно-правова теорія, насильницька теорія, психологічна теорія, органічна теорія, марксистська (матеріалістична) теорія, теорія інцесту (кровозмішення)).	5	8,4
2	Тема: Форми держави.	10	10
	Лекція 2. Форма держави. Форма державного правління.	2	0,4
	Практичне заняття 2. Форма державного правління. Форма державного устрою. Форма державно-правового режиму.	2	0,4
	Самостійна робота. Форма державного правління (Монархія. Абсолютна монархія. Обмежена монархія. Республіка. Аристократична республіка. Демократична республіка. Президентська республіка. Парламентська республіка. Змішана республіка), форма державного устрою (Унітарна держава. Федерація. Конфедерація. Імперія), форма державно-правового режиму	6	8,2

	(Демократичний державно-правовий режим. Антидемократичний державно-правовий режим).		
3	Тема: Влада та державність	10	10
	Лекція 3. Влада як загально-соціальна категорія та її види. Визначення поняття влади в суспільних науках. Влада: сутнісні характеристики. Співвідношення політичної та державної влади, державної влади та держави.	2	0,3
	Практичне заняття 3. Політичне панування. Поняття політичної системи суспільства та її елементи. Поняття механізму політичної влади. Його структура. Поняття механізму політичного опору.	2	0,3
	Самостійна робота. Держава – центр, ядро політичної системи суспільства. Політична система суспільства соціальнодемократичної орієнтації. Принципи функціонування і розвитку політичної системи соціально-демократичної орієнтації. Поняття самоврядування народу. Поняття соціальної демократії. Види демократії.	6	8,4
4	Тема: Функції та механізм держави	10	10
	Лекція 4. Поняття функцій держави та їх класифікація. Поняття механізму держави.	2	0,3
	Практичне заняття 4. Взаємозв'язок і взаємозалежність функцій держави, їх розвиток на різних етапах розвитку держави. Внутрішні функції держави. Економічні функції і особливості їх здійснення в умовах ринкової економіки. Становлення і збагачення функцій соціального обслуговування. Екологічна функція. Функція захисту правопорядку, охорони власності, прав і свобод громадян. Зовнішні функції держави, їх розвиток у сучасному світі. Основні і неосновні функції. Постійні і тимчасові функції держави. Форми і методи здійснення функцій держави. Механізм держави як система державних організацій.	2	0,3
	Самостійна робота. Державні організації: поняття, основні ознаки, види. Поняття державного апарату, його співвідношення з механізмом держави. Принцип розподілу влад і структура державного апарату. Законодавча, виконавча і судова влади, їх соціальне призначення, основи організації і взаємодії. Вимоги до державного апарату в умовах демократичної правової держави.	6	8,4
5	Тема: Еволюція українського державотворення: від витоків до сьогодення.	10	10
	Лекція 5. Еволюція українського державотворення: з найдавніших часів до кінця ХХ ст.	2	0,3
	Практичне заняття 5. Основні періоди та характерні риси розвитку державності на українських теренах. Розмаїття наукових концепцій та гіпотез етногенезу українців та їх державотворення	2	0,3
	Самостійна робота. Державотворчі традиції на території України: античні держави-поліси, становлення Київської держави, Галицько-Волинське князівство, українські землі у складі Великого князівства Литовського та Польської корони, Річ Посполита та українські землі, Козацька держава, українські землі у складі Російської та Австро-угорської імперій. Україна у складі Польщі та Радянського союзу.	6	8,4

6	Тема: Незалежна Українська держава: шляхи легітимізації.	11	10
	Лекція 6. Проблеми становлення та розвитку незалежної Української держави (1990-2025 рік)	2	0,4
	Практичне заняття 6. Проблеми становлення та розвитку незалежної Української держави (1990-2025 рік)	2	0,4
	Самостійна робота. Особливості розвитку української державності на сучасному етапі. Євромайдан 2013-2014 рр. «Революція гідності». Російська агресія проти України. Окупація Криму. «Антитерористична операція» на Сході України 2014 – 2016 рр. Мінські переговори. Зовнішньополітична діяльність Української держави в умовах незалежності.	7	8,2
Разом з дисципліни		60	

4 ОЦІНЮВАННЯ

4.1 Розподіл балів з дисципліни, які отримують здобувачі вищої освіти (1 семестр - залік)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Презентація/ Реферат	Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	20	20	100
10	10	10	10	10	10			

4.2 Розподіл балів за видами робіт (1 семестр - залік)

Види робіт, що оцінюються в балах	T1	T2	T3	T4	T5	T6	Усього
Виступ на практичному занятті	6	6	6	6	6	6	36
Поточний / Тематичний контроль (СРС)	4	4	4	4	4	4	24
Презентація (СРС)	20						20
Залік	20						20
Всього з дисципліни							100

4.3 Розподіл балів за видами робіт (заочна/дистанційна форма навчання)

Види робіт, що оцінюються в балах	T1	T2	T3	T4	T5	T6	Усього
Виступ на практичному занятті	6	6	6	6	6	6	36
Самостійна робота (СРС)	4	4	4	4	4	4	24
Реферат (СРС)	20						20
Залік	20						20
Всього з дисципліни							100

4.4 Критерії оцінювання видів робіт

Критерії оцінювання поточного контролю:

Виступи на практичних заняттях оцінюються за параметрами розкриття повноти окреслення поставленого питання, логіки у відповіді, участі у загальній дискусії, виконанні ситуаційної задачі:

- вірно та вичерпно відповідає на питання, бере активну участь у загальній дискусії, правильно та аргументовано розв'язує ситуаційну задачу – 5-6 бали;
- в цілому вірно однак не достатньо вичерпно відповідає на поставлені запитання, бере участь у дискусії, з невеликим помилками та не достатньо аргументовано розв'язує ситуаційну задачу, помиляється у використанні понятійного апарату – 4 бали;
- не повністю розкриває питання, бере участі у дискусії, частково розв'язує ситуаційну задачу – 3 бал,

- майже не розкриває суті поставленого питання, не бере участі у дискусії, поверхнево розв'язує задачу – 2 бали.
- зовсім не розкриває суті поставленого питання та не бере участі у дискусії, не розв'язує задачу – 1 бал.
- не відповідає на поставлені питання, не бере участі в дискусії, не розв'язує задачу – 0 балів.

Критерії оцінювання презентації/реферату:

- творчий підхід, достатня інформативність підбраного матеріалу, відповідність слайдів текстовому опису, дотримання визначеного обсягу, читабельність, естетичне оформлення, дотримання мовних норм у тексті – 17-20 балів;
- достатня інформативність підбраного матеріалу, відповідність слайдів текстовому опису, дотримання визначеного обсягу, читабельність, естетичне оформлення, дотримання мовних норм у тексті – 13-16 балів;
- недостатня інформативність підбраного матеріалу, відповідність слайдів текстовому опису, недотримання визначеного обсягу, читабельність, естетичне оформлення, незначне недотримання мовних норм у тексті – 9-12 балів;
- недостатня інформативність підбраного матеріалу, невідповідність слайдів текстовому опису, недотримання визначеного обсягу, читабельність, недостатньо естетичне оформлення, значне недотримання мовних норм у тексті – 5-8 балів;
- малоінформативність підбраного матеріалу, невідповідність слайдів текстовому опису, недотримання визначеного обсягу, читабельність, недостатньо естетичне оформлення, значне недотримання мовних норм у тексті – 1-4 бали;
- завдання не виконано – 0 балів.

Критерії оцінювання заліку:

19-20 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко і всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.

17-18 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко і всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, здійснює аналіз та робить висновки.

15-16 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань, послуговується науковою термінологією. При висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації.

13-14 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань, послуговується науковою термінологією. При висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі неточності та незначні помилки.

11-12 балів – здобувач відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, не здатний до глибокого, всебічного аналізу.

9-10 балів – здобувач відтворює навчальний матеріал, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, не здатний до глибокого, всебічного аналізу, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

7-8 бали – здобувач не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово викладає окремі питання курсу, не розкриває зміст теоретичних питань.

5-6 бали – здобувач не в змозі викласти зміст більшості питань теми, курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки.

0-4 бали – здобувач не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Оцінка за національною шкалою для екзамену, КП, КР / заліку	Оцінка за шкалою КНУТД	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
Відмінно / зараховано	90-100	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
Добре / зараховано	82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
	74-81	C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
Задовільно / зараховано	64-73	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
	60-63	E	Достатньо (виконання відповідає мінімальним критеріям)
Незадовільно / не зараховано	35-59	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
	0-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

5 ПОЛІТИКА КУРСУ

5.1 Політика щодо організації аудиторних та поза аудиторних занять:

5.1.1. Здобувач повинен відвідувати всі види занять з дисципліни (лекції, практичні).

5.1.2. Здобувач повинен дотримуватися правил відвідування занять в КНУТД, етики поведінки (не запізнюватися на заняття, не заважати викладачеві та іншим здобувачам на заняттях, вимикати на занятті мобільні телефони та інші цифрові електронні пристрої або перевести їх у беззвучний режим).

5.1.3. Здобувачі мають право робити аудіо запис лекції та практичного заняття лише за письмовим погодженням з викладачем. Здобувач не має права розміщувати запис лекції чи практичного заняття на веб-сайті чи іншому сторонньому ресурсі без письмової згоди викладача.

5.1.4. При виявленні плагіату виконані творчі роботи (завдання) не враховуються.

5.1.5. Для отримання позитивної оцінки з дисципліни необхідно отримати мінімальну кількість балів за кожен запланований вид роботи та модульний контроль.

5.1.6. Всі виконані завдання завантажуються у розділ «Контроль» позиція «Завантаження виконаних завдань» в МСОП КНУТД.

5.1.7. Файл виконаних завдань не повинен перевищувати 10 мб.

5.1.8. Файли виконаних завдань іменують відповідно до теми лекції. Напр. «Тема 10.pdf».

5.2 Політика щодо дедлайнів та перескладання:

5.2.1. Відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання та консультацій, який затверджений на кафедрі СМК.

5.2.2. В разі несвоєчасного виконання робіт бали за виконані завдання знижуються.

5.2.3. Отримання оцінки з дисципліни можливе за умови виконання здобувачем всіх видів завдань до кожної теми курсу.

5.2.4. Перенесення терміну здачі робіт/перездача можливі з поважних причин: лікарняний, академічна мобільність.

5.2.5. Perezдача пропущених лекцій або практичних занять відбувається виключно в системі МСОП КНУТД.

5.2.6. Perezдача пропущених практичних занять може відбуватися у вигляді підготовки презентації або реферату на тему вказану в частині «Самостійна робота» даної робочої програми.

5.3 Політика щодо академічної доброчесності:

5.3.1. Обов'язкове дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

5.3.2. У разі виявлення списування чи плагіату при виконанні завдання (роботи), здобувач отримує незадовільну оцінку.

5.3.3. Категорично заборонено використовувати програми штучного інтелекту (напр. ChatGPT) при підготовці презентацій та рефератів. Завдання (роботи) виконані повністю чи частково за допомогою штучного інтелекту прирівнюються до плагіату.

5.4 Політика щодо мобільності:

5.4.1. Результати навчання, отримані у неформальній освіті, оцінюються у 5 балів.

5.5 Оскарження оцінювання здобувачів можливе в таких випадках:

- під час проведення практичних занять;
- під час виконання СРС, контрольних робіт та інших письмових робіт;
- під час модульного та підсумкового контролю, якщо в тестах виявлено помилки та неточності.

5.5.1. Після виставлення викладачем оцінки за відповідь здобувача на практичному занятті, за контрольні заходи, модульний та підсумковий контроль в електронному журналі, здобувач має право впродовж 24 годин звернутися до викладача з письмовою заявою щодо оскарження оцінок. Після отримання письмової заяви, викладач не пізніше ніж 48 годин має дати письмову відповідь на заяву здобувача.

5.5.2. Для оскарження отриманої оцінки під час заліку здобувач звертається з письмовою заявою до декана факультету та завідувача кафедри філології та перекладу.

6 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Комплект контрольних питань для модульного контролю
2. Методичні вказівки до самостійної роботи.
3. Методичні вказівки до практичних занять.
4. Модульне середовище навчального процесу КНУТД із доступом до методичних матеріалів.
5. Презентації у форматі PowerPoint.

7 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бобровник С. В. Загальна теорія права. Нормативний курс: підруч. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 596 с.
2. Бурдін М. Ю., Логвиненко І. А., Лазарев В. В. Теорія держави та права у визначеннях та схемах: довідник. Харків : ХНУВС, 2021. 108 с.
3. Зайчук О. В., Заєць А. П., Журавський В. С., Копиленко О. Л., Оніщенко Н. М. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2008. 688 с.
4. Загальна теорія права : підручник / за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2021. 568 с.
5. Кельман М. С. Загальна теорія права: підручник. Херсон: ОЛДІ-плюс, 2020. 742 с.
6. Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г. Теорія права і держави. Підручник, практикум, тести. К.: Юрінком Інтер, 2022. 584 с.
7. Лебедєва В.В. Поняття, ознаки, види органів держави та форми державного правління // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2021. № 5 (57). С. 71-80.
8. Машков А. Д. Теорія держави і права : підруч. Київ: Алерта, 2024. 452 с.
9. Піча В.М., Хоча Н.М. Політологія: Підручник для студентів вищих закладів освіти. Львів: ПП «Магнолія 2006», 2025, 304 с.

10. Ткаля О.В. Сутність державної влади та її основні властивості // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції № 1. 2024, С.230-235.
11. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
12. Фатхутдінова О.В., Куненко І.С., Максимова Л.О., Хлабистова К.В. Теорія держави і права: навч. посібник. К.: КНТ, 2021. 310 с.

Додаткова

1. Борисова О., Климів А. Історія української державності: підручник у 2-х томах. Т. 1. Давні часи. Середньовіччя. Нова доба. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. 344 с.
2. Борисова О., Климів А. Історія української державності: підручник для вищих навчальних закладів : у 2-х томах. Київ : Видавничий дім «КОНДОР», 2018. Том 2. (1917–2017 рр.). 464 с.
3. Горелов М., Моця О., Рафальський О. Цивілізаційна історія України. Київ: ТОВ УВПК "ЕксОб", 2006. 632 с.
4. Державотворчий процес в Україні. 1991-2006. К.: Наукова думка, 2007. 912 с.
5. Політична історія України. ХХ ст.: У 6 т. / Редколегія: І. Ф. Курас (голова) та ін. Т. 6. Від тоталітаризму до демократії (1945-2002) / О. М. Майборода, Ю. І. Шаповал, О. В. Гарань та ін. К.: Генеза, 2003. 696 с.
6. Політична система для України: історичний досвід і виклики / О. Г. Аркуша, С. О. Біла, В. Ф. Верстюк та ін.; головний редактор В. М. Литвин. К.: Ніка-Центр, 2008. 988 с.
7. Смолій В. А., Степанков В.С. Українська державна ідея. Проблеми формування, еволюції, реалізації. Київ, 1997. 36с.

8 ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua
2. Національна парламентська бібліотека України. – <http://www.nplu.org/>
3. Офіційне Інтернет-представництво Президента України – <http://www.president.gov.ua/>
4. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України – <http://zakon.rada.gov.ua/>

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО на 20____/20__ н. р.

Протокол засідання кафедри від «_____» _____ 20__ р. № _____

Завідувачка кафедри _____

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО на 20____/20__ н. р.

Протокол засідання кафедри від «_____» _____ 20__ р. № _____

Завідувачка кафедри _____

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО на 20____/20__ н. р.

Протокол засідання кафедри від «_____» _____ 20__ р. № _____

Завідувачка кафедри _____